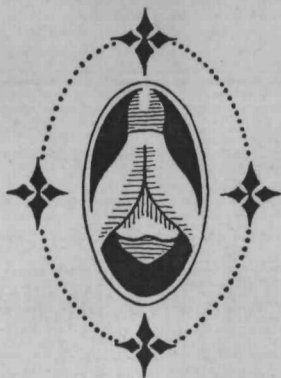

• POŠTNINA • PLAČANA • V • GOTOVINI •

Kaňček

1934-1935

* I * X * X * X * V * I *

• 7 f. 6 •

Vsebina šestega zvezka

	Stran
1. Ivan Albreht: O oslu, Toncu in novi računici	129
2. Sven Hedín - Viktor Pirnat: Prvič skozi Perzijo	134
3. Vinco Bitenc: Začarane smuči	137
4. Adam Milkovič: Pacek, Prigode navihanega kužeta. Za naše najmlajše	139
5. Pavle Flerè: Pavliha. Ilustrira Francè Podrekar	143
6. Ivan Podobnikar: Pustna. Pesem	144
7. Zanimive številke	144
8. Arnošt Adamič: Koruzni frontnik Sandi, Roman za deco	145
9. Doma izdelane igračke. 4. Ribji lov. 5. Pregibljivi pajak	149
10. Irma Bajžljeva: Zvončkarji se uče stenografije	150
11. Zdravko Ocvirk: Pridni šolarček. Pesem	152
12. Iz mladih peres. Prispevki »Zvončkarjev«	152
13. Zastavice za brihtne glavice	Tretja stran ovitka
14. Stric Matic s košem novic	Četrta stran ovitka

**POKAŽITE IN PRIPOROČAJTE »ZVONČEK« SVOJIM ZNANCEM!
NABIRAJTE PRIDNO LISTU NOVIH NAROČNIKOV! ČIM VEČJI BO
KROG »ZVONČARJEV«, TEM LEPSA IN OBSEŽNEJŠA BO VSEBINA
NAŠEGA LISTA!**

»Zvonček« izhaja med šolskim letom v zvezkih vsak mesec in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za četrta leta 750 Din. Posamezni zvezki so po 3 Din.

Uprava »Zvončka« je v Ljubljani, Francišškanska ulica št. 6, Učiteljska tiskarna. — Na ta naslov pošiljajte naročnino in reklamacije!

Na naročila brez istodobno vposlane naročnine se ne oziramo.

Rokopise pošiljajte na naslov: Uredništvo »Zvončka« v Ljubljani, Krakovski nasip 22.

Rešitev ugank, nalog itd. sprejemamo le prvih 14 dni po odpravi vsakega zvezka.

Glavni in odgovorni urednik: Dr. Pavel Karlin. — Izdaja, zalaga in tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavnik Francè Štrukelj).

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA MLADINO

LETO 36 • ŠTEV. 6
FEBRUAR 1935

Ivan Albreht

O oslu, Toncu in novi računici

Pri krstu so mu izbrali za patrona svetega Antona, doma pa so mu ime skrajšali in ga klicali za Tonca. Mali je naglo rasel in je bil zdrav in čvrst, še prečvrst, so rekli mati. Nikoli ni miroval in vse je pretaknil in prekucnil, da so bili venomer križi z njim. Zgodaj je skobacal in jel hoditi in kar kmalu je bil goden za pastirja in za šolo, pa je dopoldne gonil živino na pašo, popoldne pa jo je s platneno torbo na hrbtu mahal v šolo.

Na paši je bil zadovoljen. Plezal je kakor ververica in se je naglo naučil tudi drugih pastirskih spretnosti. Kamen je znal zagnati po vodi tako, da je po trikrat, po štirikrat odskočil iznad gladine. Ptice je poznal po petju in perju in se je od marsikaterega pastirja razlikoval le v toliko, da krilatim pevcem ni storil nikoli nič žalega. Drugače pa, ej, kdor je bil pastir, se ni rad zameril Toncu! Njegova pest je bila kakor kamen in komur so kdaj Tončevi prsti rili po laseh, je potlej najmanj štirinajst dni hodil gola glava, tako ga je vse bolelo.

Radi plezalske spretnosti in svoje bojevitosti je moral Tonc doma preslišati nekatero gorko in tudi brezovka je pod vodstvom očeta ve in materine roke večkrat tipala

po njem, tovariši pa so ga močno cenili in se ga tudi primerno bali. V pastirskem stanu tedaj ni doživljal omembe vrednih neprilik, zato pa je bila njegova šolarska slava bolj trnjeva. Že sama okolnost, da je moral po toliko ur na dan mirno presedeti v klopi, ga je navdajala z žalostjo. Žalosten pa Tonc ni bil rad in si je zato v šoli pomagal, kakor je vedel in znal. Zdaj je prinesel s seboj iz vrbovega lubja urezано piščal, zdaj iz smrekove skorje zvito trobento, pa je sredi najbolj skrbne učiteljeve razlage zapiskal ali zatrobil, da je takoj ves razred bušil v smeh. Tudi Tonc sam se je smejal in se mu je zdelo, da je učitelju in sošolcem napravil veliko uslugo, ko jim je tako na lepem preskrbel malo razvedrila. Gospod učitelj pa je bil drugih misli in je čez očala jezno pogledal dečka:

»Tonc, prinesi svoje umetnije sem!«

Tonc vstane in strahoma nese piščalko ali trobento ter jo že od daleč položi na mizo pred učitelja, pa nekam čudno se mu mudi nazaj v klop. Po razredu še vedno odineva smeh, dokler učitelj osorno ne zapove:

»Mir!«

Deca utihne in Tonc cvileče za-
javka: »Aj, aaaiij...!«

Učiteljeva levica se je pretesno
oprijela dečkovega ušesa, desnica
pa hkrati sega po dolgi palici:

»Ali boš še kdaj?«

Tonc ne laže rad in si tudi ne
upa obljubiti nič takega, kar brž-
čas ne bo mogel izpolniti, zato tudi
na učiteljevo vprašanje le previd-
no odkima in zopet zajavka.

»V kot!« pokaže gospod učitelj,
a Tonc je zopet zadovoljen, ko za-
čuti, da sta obe ušesi res svobodni.
Kmalu pozabi bolečine in se skri-
vaj namuzne zdaj temu, zdaj one-
mu v razredu, kakor da bi ga hotel
opomniti:

»Ali nisem lepo zapiskal?«

Otroci se zahihitajo, a za učite-
ljevimi očali se jezno zabliška:

»Tonc, klečati!«

In Tonc že kleči. Malo ga je sram,
malo ga začno tudi boleti kolena,
pa zopet ne more mirovati. Naj se
gospod učitelj še tako trudi, je vse
zaman: učencem se zdi mali bolj
zanimiv nego vsa učenost.

»Zdaj mi je pa že dovolj!« se
razsrdi gospod učitelj. »Do jutri
boš za kazen stokrat napisal: V
šoli moram biti priden in
miren. Razumeš?«

Tonc prikima.

»V klop!« ukaže nato gospod uči-
telj.

Na vrsti je računstvo. Naštevank-
ka dela kuštravim učenjakom hu-
de preglavice, Toncu najhujše. Ka-
korkoli zasuče številke, se mu ne
nalate prav.

»Za norčije si dober, naštevan-
ka ti pa ne gre!« stopi gospod učitelj
k dečku. »Kje imaš računico?«

Tonc izvleče zamaščeno in mo-
čno razcefrano knjigo iz torbe.

»Kje si pa to ujel? Ali si znoj
otiral z njo?«

Tonc se zasmije in odkima.

»Pa vendar...«

»Nisem,« meni deček. »Prej jo je
imela moja sestra, še prej pa sta-
rejši brat...«

»Potem je res odslužila svoj rok.
Ali bi se naučil naštevanke, ako bi
imel novo knjigo?«

»Nemara bi se pa res...« kima
Tonc, gospod učitelj pa vzame iz
omare čisto novo računico in jo po-
kaže vsemu razredu:

»Ta bo odslej Tončeva. Boste vi-
deli, kako bo jutri znal naštevanke.
Vse vas užene v kozji rog!«

Tonc je vesel in ponosen. Kar
zapiskal bi, ako bi še imel piščal-
ko.

»Kazen pa moraš kljub temu na-
pisati.«

»Bom«, kima mali in vzlic kazni
ta dan veselo odhaja iz šole.

»Ali vidite, kaj sem dobil v šoli?«
se brž postavi doma z novo raču-
nico.

»Kaj si bil res tako priden?« se
hkrati začudita mati in oče, a sinko
se le namuzne, češ:

»Sam sebe ne morem hvaliti, a
novo računico sem le dobil.«

Pa je Tonca čakalo tudi doma
veselo presenečenje: oče je bil po-
poldne kupil oslička, češ:

»Za krmo ni izbirčen, kaj malega
bomo pa že kar lahko pripeljali z
njim.«

Kakor je sinko zaslišal novico,
je moral takoj v hlev. Sivi dolgo-
uhec si je pazljivo ogledoval mlaj-

dega obiskovalca in je kmalu za dovoljno zarigal, češ:

»S temle se bova pa menda dobro razumela.«

Tudi Tonc je bil vesel in je takoj prosil očeta, da bi smel zjutraj s čredo še osla odgnati na pašo.

»Če ti le ne bo preveč nagajal.«

Doma je našel za omaro velik kos blede rjavega papirja, ki je v njem mati prinesla zavitega nekaj blaga iz trgovine. S pipcem bo papir na paši lepo obrezal in se kar lotil pisanja. Kako je že naročil gospod učitelj? Aha : Stokrat — moram — v šoli biti priden in miren.

»Oh, saj bo priden«, je bil pastir tako navdušen za novega člana svoje črede, da mu oče ni mogel odreči prošnje.

Zvečer ni mogel misliti niti na šolo niti na kazen. Malo je manjkalo, da po večerji ni kar za mizo zadremal, a zjutraj je bil prvi na nogah. Ko je gnal na pašo, je stopal poleg oslička in se je oziral na desno in levo, kje bi ugledal tovariša-pastirja in mu brž pokazal knjigo in sivca. Vzel je namreč na pašo s seboj tudi šolarsko torbo, ker je bil trdno sklenil, da se bo res naučil naštevanke in tudi napisal kazen. Na vse zadnje je gospod učitelj le dober človek in mu Tonc že mora privoščiti malo veselja.

Pa naj bo, če res mora biti! Ko napiše, se takoj loti naštevanke. Tokrat hoče Tonc pokazati, da je korenina.

Jutro je jasno in sonce začne kmalu močno pripekati. Živina išče sence in v čredi je najbolj potrpežljiv novi sivec, ki pridno muli travo okrog Tonca.

»Najprej kazen!« si prigovarja pastir, razgrne papir na veliko skalo in ga skrbno obreže. Potem premišljuje. Stokrat napisati toliko besedi, to bo trajalo. Kaj, ko bi se prej malo lotil naštevanke? Nema-ra mu med učenjem šine kaj pametnega v glavo.

Začne se učiti in mu izprva gre kakor namazano, polagoma pa se

mu začne zatikati in številke se zopet prekucujejo po svoje kakor v šoli, kadar ga gospod učitelj ne nadoma pokliče pred tablo. Tedaj pa, ej, sredi nejevolje se zablisne Toncu pametna misel! Kazen bo napisal, pa še kako urno jo bo.

Naglo razgrne papir in se loti: 100 × MORAM V ŠOLI BITI PRIDEN IN MIREN.

Črke so velike in se košatijo po papirju kakor županova krčma ob veliki cesti.

»Juhuhu!« od veselja poskoči Tonc in objame osliča. »Ako se gospod učitelj zdaj ne bo smejal, potem mu sploh ni več pomoči.«

Deček zgane papir, ga previdno položi v torbo, vse skupaj pa skrije pod skalo in se zopet loti naštevanke. Ako bi ne bil tako trdno obljubil in bi ne imel nove knjige, bi zdajle že rajši legel v senco in malo oponašal skobca ali kragulja, tako mu pa res ne kaže nič drugega kakor vztrajati. Uči se in uči, sonce pripeka, živina polega v sencu, le prijazni oslič se še pase blizu pastirja.

»Tebi je lahko«, vzdihne Tonc, »ko ti ni treba znati naštevanke.«

In sivi četveronožec dvigne glavo, malo postrize z ušesi in krepko zariga. Deček se smeje, brblja in ponavlja številke, a bolj ko ponavlja, manj mu ostane v glavi te bridke učenosti. Samo oči so bolj in bolj trudne in veke so kakor svinčene.

Po zraku se tiho spreletavajo metulji, tu, tam pribrunda mimo čmrlj, nekje šume divje čebele, okrog govedu brenče brenclji, Tonc

pa občuti vse le kakor daljno, čudovito pesem, ki ga boža in boža, dokler ne omahne v travo. Računica obleži kraj njega, on pa hodi v sanjah že bogve kje. Kadar ga poboža veter, se nasmehne v snu. Si vec ga gleda, malo zariga, se malo prestopi in pride bliže. Previdno ovohlja na tleh ležečo knjigo, iztegnje jezik in začne lizati in lizati. Uboga računica se zvije, listi se upirajo in štrle osliču iz gobca kakor bi hoteli pobegniti, štirinožec pa stiska in stiska in računice je zmeraj manj. Od nekod prifrči ptička, božja pastirička, sede na trato in trese repek:

»Ci ci, kaj se pa tukaj godi?«

Osel jo gleda in striže z ušesi:

»Kaj to spet tebe skrbi!«

In zadnje noge še privzdigne, poskoči in Toncu junaško zariga prav na uho.

»Oho«, se vzdrami pastir. »Sem malo zaspal. Kako je gorko!«

Ofira si znoj in pomane oči. Kje je računica? Joj in prejoj, le majhen vogal je še oslu iz gobca molil!

Tonc jokaje plane na osla, toda vsa urnost ne pomaga nič: v roki mu ostane komaj vogaček še pravkar tako lepe računice.

»Ali pojdeš zdaj ti mesto mene v šolo? Odkod naj ti vtepem naštevanko v glavo?!«

Vprašanje je za osliča pretežavno in se niti noče truditi z odgovorom, ampak samo malo ošvrkne z repom na desno in levo, pa jo ucvre lepo v senco.

»Kaj bo, kaj bo?« ugiblje Tonc, vzame torbo izpod skale in skrije ostanek računice vanjo. Ko profi

poldnevu žene živino domov, se mu zdi, da se pot kar sama od sebe krajša, ko pa se celo napoti v šolo, se mu od same groze in skrbi kar bliska pred očmi.

Kaj bo, le kaj bo?

»Ali znaš naštevanko, Tonc?« vrišče otroci, on pa sedi v klopi kakor pribit in čaka, kdaj se zablisejo v razred učiteljeva očala.

Zdaj. S hodnika se oglase koraki. Čebelji šum po razredu utihne, že vstopi gospod učitelj. O, ne gospod učitelj, ampak sam gospod šolski nadzornik in šele v spoštljivi razdalji za njim učitelj. Toncu se zdi, da bo moral umreti in glava mu kakor utež omahne na prsi.

»Zdaj ni več rešitve«, zadrhti po vsem životu, ko zasliši učiteljev glas:

»No, Tonc, si napisal kazen? — Pokaži!«

Roka brska po torbi, se dotakne skrbno zganjenega papirja, v prstih pa ni toliko moči, da bi ga prijeli.

»No, Tonc, ali žgance mešaš?!«

Hej, kako so lica rdeča in kako polzi po čelu znoj! Kakor bi nosil težko klado, se pastir počasi pomiika proti odru.

»Le pokaži, le ...«

Deček iztegne roko in odreveni, ko začne gospod učitelj razgrinjati njegovo mojstrovino. Oba gospoda ostrmita. V razredu je tiho kakor v grobu. Gospod učitelj čita:

»100 × moram v šoli biti —«

Gospod nadzornik prasne v smeh, gospod učitelj pa, kakor tiger:

»Kaj, Tonc, paglavec, ali se tako zahvaljuješ za dobroto?! Kje imaš računico? Pokaži jo!«

Pastir kakor pod težkim križem leze v klop in spef brska po torbi. Končno se vrne z ostankom računic v roki k učitelju, ki od samega presenečenja ne more spraviti nobenega glasu iz sebe.

»Tako majhno računico imaš?« se zavzame tudi gospod nadzornik.

»Včeraj je dobil novo«, si opomore učitelj.

»Pa — mi — jo — je —«

»Kaj jo je? Kdo?« si gospod nadzornik pogladi osivele brke.

»Mi jo je — na paši — naš osel pojedel!« zatuli Tonc in si z rokami briše solze, po razredu pa zaradi tak vrišč smeha in hihitanja, da se tresejo šipe v oknih. Tudi oba šolska gospoda se smejeja in nazadnje prevzame dobra volja še Tonca, ki začne upati, da morda le ne bo tako hučo kakor je pričakoval.

»Kako še to«, povzame slednjič nadzornik, »da osel tudi tebe ni pohrustal?«

Tonc ga zaupljivo pogleda:

»Ker se je bal ...«

»Česa?«

»Da bi bila potlej kar dva skupaj«, nedolžno odvrne pastir.

Pa so se zopet vsi zasmejala in je gospod učitelj pozabil na kazen, gospod nadzornik pa na izpraševanje, a za Tonca je ostal to edini šolski dan, ki se ga še danes spominja z veseljem.

Ne verjamete? Ej no, sicer mi pa ne bi bil pravil te zgodbe!

Prvič skozi Perzijo

19. t. m. je minulo sedemdeset let, odkar se je rodil v Stockholmu, glavnem mestu Švedske, dr. Sven Anders Hedin. Študiral je na Švedskem in v Nemčiji prirodoslovne vede in kot dvajsetletni mladenič že nastopil prvo znanstveno potovanje po Perziji in Mezopotamiji. V malih presledkih je to svoje znanstveno delo nadaljeval do današnjih dni. Na neštetih svojih potovanjih je raziskal in proučil Srednjo Azijo, Kitajsko, Tibetško visoko planoto, zaledenelo gorsko pokrajino do tedaj nepoznane »Transhimalaje« in severno Indijo. Njegovo znanstveno raziskovalno delo je svojevrstno in brez primere, zato ga je že leta 1902. švedski kralj povzdignil v plemiški stan. Deležen pa je bil dr. Hedin tudi drugih časti, podpor in visokih zaščit po vseh delih sveta. Med svetovno vojno se je mudil največ na bojiščih v Palestini in Mezopotamiji. Pred dvanajstimi leti je nastopil pot okoli sveta preko Severne Amerike na Japonsko in skozi Sibirijo v Sovjetsko Rusijo. Kasneje je ponovno krenil v še neraziskane predele Srednje Azije. Kljub častitim letom še vedno verno in zvesto služi samo znanosti. Njegovo delo je neprecenljive vrednosti. Svoja dognanja in raziskanja je opisal v kopici knjig in člankov. Za slovensko mladino je Pavel Kunaver priredil Hedinov potopis »V azijskih puščavah«.

V naslednji črtici opisuje veliki švedski učenjak svetovnega slovesa svojo prvo pot v neznano tujino.

Ko sem dospel v Bagdad, je obstajala vsa moja gotovina iz približno sto dinarjev ali dve sto perzijskih srebrnih kran. S to skromno vsoto sem moral vzdržati na 950 km dolgem povratku do Teherana, kjer sem spet lahko dobil denar. Pa to me dalje ni plašilo! Da bi le srečno dosegel 300 km oddaljeno mesto Kirmanša! V najhujšem primeru bi se pač vdinjal pri kaki karavani. Prijetno gotovo ne bo, preteči vso pot peš in ne prejeti drugega plačila kakor nekaj kruha, kumar in melon. Pa pogumnemu velja sreča!

Najprej sem se pridružil karavani petdesetih mul, ki so prevažale angleško blago med Bagdadom in Kirmanšajem. Karavano je vodilo deset arabskih trgovcev na konjih, z njimi je bilo še osem romarjev in neki kaldejski trgovec. Za najemnino petdesetih kran sem dobil mezza, prehranjevati sem se pa moral sam.

6. junija leta 1886. zvečer ob 22 sem nastopil pot v negotovost. Če razmišljam o tem zdaj v zrelih letih, se mi zdi vse kakor pravljica ali pa kakor nepremišljen čin novo pečenege študenta!

Tople poletne noči sta me vodila dva Arabca na mojem mezzu po ozkih bagdadskih ulicah. Le tu pa tam je še brlela motna luč oljne svetiljke. Po bazarjih pa je vladalo prešerno življenje. Tam je posedalo na tisoče Arabcev.

Gostili so se, srebali kavo, kadili in se razgovarjali. Bil je ravno postni mesec, v katerem smejo pravoverni muslimani le po sončnem zahodu nekaj zaužiti. Na dvorišču obširne karavanzerije je imela moja karavana še opravka z nakladanjem. Ker je bil odhod napovedan šele za drugo uro po polnoči, sem ležal na kup zavojev blaga in zasopal ko ubit.

Mnogo prej kakor sem si bil želel, je bilo dve. Koščen Arabec me je zmajal iz spanja. Vrtočglav sem splezal na svojega mezza. Med klici gonjačev, zvenkljanjem kraguljčkov in bimbamom velikih kamelskih zvoncev se je odvelkla karavana v temino. Kmalu so ležali zadnji predmestni zidovi in palmovi vrtovi bagdadski za nami, pred nami pa tiha, dremajoča puščava.

Nobena duša se ni brigala zame. Plačal sem mezza in zdaj sem lahko počel, kar se mi je zljubilo. Jahal sem spredaj, pa spet zadnji v četi in ponovno bi bil skoraj zaspal v sedlu. Ob potu je ležal mrtev dromedar, truma hijen in šakalov se je gostila z njegovim truplom. Ko smo se približali, so zverine šinile brez glasu v puščavo. Malo dalje je stražilo nekaj tolstih jastrebov ob koniskih mrhovini in odrhuluto pred nami s težkimi peroti.

Po sedemurnj ježi smo dosegli neko karavanzerijo, kjer so Arabci raztovorili svoje živali in sklenili, da bodo čez

dan počivali. Vročje je bilo ko v krušni peči, a ni nam preostalo drugzega, kakor da smo dremaje legli na kame-niti tlak.

Naslednjo noč smo prihajali v osmih urah in vas Bakubo, ki jo obkroža gozd krasnih palm. Zopet smo taborili na dvorišču obširne karavanzerije. Požovarjal sem se ravno z dvema sopotnikoma, ko so pristopili trije turški vojaki in zahtevali od mene potni list.

»Nimam nobenega potnega lista«, sem izjavil.

»Dobro! Potem nam plačate deset kran za moža in pustimo vas kljub temu čez mejo!«

»Niti pare ne dam!«, je bil moj odgovor.

»Potem pa le sem z vašo odejo in potno torbo!«, so kričali vojaki in mi sioma pričeli odvzemati moje stvari.

Zdaj me je pa potrpežljivost minila. Pobalina, ki si je bil prisvojil mojo potno torbo, sem sunil v prsi, da je spustil svoj plen. Tudi z odejo se je zgodilo podobno. Ko so hoteli nesramneži nato pasti po meni, sta mi prihitela na pomoč dva Arabca. Da pa preprečim nadaljnje take nastope, sem stopil naslednji dan k deželnemu glavarju, ki mi je za šest kran izstavil potni list.

Tako smo postali z Arabci dobri prijatelji in mesto mezga so mi posodili potem konja. Ob prekrasni mesečini smo ob 22 nadaljevali pot in jahali vso noč. Mestoma sem zadremal na svojem kljusetu, dokler se ni žival pred nekim ob poti ležečim okostnjakom splašila, me vrgla s sedla in ušla, da so jo karavanci le z velikim trudom spet ujeli. Poslej nisem ponoči nikdar več spal.

V naslednji vasi smo taborili spet ves dan. Ta način potovanja se mi je zdel strahovit: šlo je jako počasi, pokrajine pa sem videl toliko ko nič! Ko je tedaj prihajal za nami na krasnem arabskem konju iz Bagdada star Arabec, sem sklenil, da jo z njegovo pomočjo popiham iz dotedanje družbe. Za pet kran dnevno je bil k temu pripravljen. Spočetka smo se držali še karavane, kakor hitro pa je zašla luna, smo pospešili ježo. Čim je jelo pojemati za nami zvenkljanje zvoncev, smo urno oddirjali v noč.

13. junija smo srečno dosegli mesto Kirmanša. Izplačal sem svojega Arabca in ostalo mi je v žepu polnih šestdeset para! S tem si nisem mogel najeti sobe, tudi nasitiiti ne in zavest, da bo treba prosjačiti okoli Mohamedancev, ni bila baš vabljava.

Pa sem izvedel za nekega bogatega trgovca, Aga Hasan po imenu, in krenil brž proti njegovemu prekrasnemu domu. V prašnjih škornjih in z bičem v roki sem korakal skozi vrsto blestečih soban in stal slednjič pred hišnim gospodarjem, ki je sedel s svojim tajnikom med knjigami in papirji ter delal. Nosil je z zlatom vezan bel svilen plašč, na glavi turban in na nosu očali. Videti je bil prav tako prijazen kakor odličen.

»Kako se vam godi, gospod?«, me je vprašal.

»Hvala, vedno dobro!«, sem odgovoril.

»Odkod prihajate?«

»Iz Bagdada.«

»In kam nameravate?«

»V Teheran.«

»Ste Anglež?«

»Ne, Šved.«

»Šved? Kaj pa je to?«

»No, iz dežele sem, ki se ji pravi Švedska.«

»Kje pa leži to?«

»Daleč zadaj na severozapadu, za Rusijo.«

»A tako, zdaj se spoznam — morda ste celo iz dežele Železoglavca?«

»Da, ravno od tam sem, iz dežele Karla XII.«

»To me pa zelo veseli! Čital sem o čudovitih junaštvih Karla XII. Morate mi pripovedovati o njem in tudi o Švedski, o njenem sedanjem kralju, o njeni vojski, pa tudi o vašem lastnem domu, o vaših starših, bratih in sestrah. Predvsem pa mi morate obljubiti, da ostanete šest mesecev moj gost! Kar posedujem, je vaše, samo ukazujte!«

»Nad vse sem vam hvaležen za vašo dobroto, toda vašega gostoljubja žal ne morem sprejeti dalj kakor za tri dni!«

»Mislite pač tri tedne?«

»Ne, prelubeznivi ste, toda moram brezpogojno v Teheran!«

»To je res škoda! Morda si stvar še premislite!«

Nato me je spremil sluga v eno sedanjih hiš, ki je bila skoro kakor palača. To je bilo moje stanovanje. V prostrani dvorani s perzijskimi preprogami in črnimi svilenimi divani sem se brž udomačil. Dva tajnika sta predstavljala moj dvor. Tudi sluge sem imel za vsako željo na razpolago. Če sem si zaželel jedi, so mi prinesli izbranih kosov na ražnju pečenega janjca, piščanca z rižem, kislega mleka, sira in kruha, marelic, grozdja in melon, vrhu vsega pa sem dobil še kavo in vodno pipo. Če sem hotel piti, so mi ponudili sladko pijačo iz datljevega soka z ledom. In ako sem hotel jahati na izprehod, da bi si ogledal mesto ali okolico, so me čakali na dvorišču polnokrvni arabski konji. Pred mojim domom je ležal tih, z zidovi obdan vrt, čigar hodniki so bili tlakovani z marmorjem. Pod njegovim cvetočim španski bezgom sem lahko šetal ves dan ter se ob vonju cvetja vdajal sladkim sanjam. V vodnjaku s kristalno čisto vodo so plavale zlate ribice in visok tanek vodni pramen, ki je navpično brzel kvišku, se je ko pajčevina lesketal v sončnih žarkih. Na tem prelestnem vrtu sem si izbral svoje prenočišče. Skratka: bilo je povsem tako kakor v pravljici iz »Tisoč in ene noči«. Kadar sem se zjutraj prebudil, vedno znova nisem mogel verjeti, da bi bila vse to resnica. Svojih šestdeset para sem še vedno tiščal v žepu!

Ko pa je napočil poslednji dan mojega bivanja, nisem mogel dalje skrivati svojega položaja.

»Nekaj neprijetnega vam moram zapustiti«, sem dejal enemu izmed tajnikov.

»Tako?« je začuden odvrnil.

»Da, denar mi je pošel.«

»Pa je res čudno, da ste se mogli kot Evropec brez denarja odločiti na tako daljno pot!«

»Da, pot se je raztegnila bolj kakor sem nameraval, in zdaj sem popolnoma suh.«

»No, kaj zato! Denarja lahko dobite od Age Hasana kolikor hočete!«

Ravno polnoči je bilo, ko sem se poslovil od svojega plemenitega gostitelja. Delal je v postnih mesecih skozi vso noč.

»Obžalujem, da ne morete ostati dalje časa!«

»Tudi meni je žal, da vas moram zapustiti in vam ne morem povrniti vaše velike dobrote!«

»Menda veste, da ogrožajo ceste preko gorovja roparji in cestni potepuhi, zato sem poskrbel, da smete spremljati pošto, ki jo čuvajo trije vojaki!«

Zahvalil sem se poslednjič, se poslovil in odšel. Tajnik mi je stisnil s srebrnjaki napolnjeno denarnico. Poštni jezdec in vojaki so že stali pripravljeni za pot, zasedli smo konje in jahali sprva skozi ozke, temne mestne ulice polagoma, ko so se pričele hiše redčiti hitreje, in slednjič, ko nas je od vseh strani obdala puščava, v najhujšem diru. Tako je šlo šestnajst ur neprenehoma. Trikrat smo menjali konje. Prejahalimo v enem dnevu sto sedemdeset kilometrov. V Hamadanu smo se malo odpočili in jezdili potem na devetih različnih konjih dalje proti glavnemu mestu. Zadnjih dvajset pet ur sploh nisem zatisnil očesa. Napol mrtev od utrujenosti, raztrgan in razcapan sem prijahal slednjič skozi jugozapadna vrata v mesto.

To je resnična pravljica o mojem prvem potovanju v Teheran in skozi Perzijo.

Poslovenil Viktor Pirnat

Začarane smučī

Na strmem pobočju, v bližini skalnatega Krvavca, leži sredi pašnikov osamljen pravokoten gozdič, imenovan Hudičev boršt.

Pravijo, da je ta boršt zasadil sam peklenšček iz jeze, ker ga je bil neki kmet iz Olševka ukanil za dušo. Tisti kmet je bil strasten kvartopirec. Ko je zakvartal svoje posestvo, je jel preišljevatī, kako bi prišel do denarja. Opolnoči je stopil v ris in poklical vruga. Ta mu je prinesel denarja, kolikor ga je hotel, a v zameno mu je moral kmet zapisati svojo dušo.

Toda kmet je bil zvit in prebrisan. Tiste noči je zadrževal vruga toliko časa, da je po cerkvah zazvonil dan.

Tedaj pa je vrug zgubil vso moč nad kmetom in jo je ves togoten popihal. Iz gneva in maščevanja je izruval cel gozd, last premetenega kmeta, in ga odnesel v zrak. Ker pa ni mogel v pekel z njim, ga je spustil na tla. Gozd se je zasadil naravnost med zelene pašnike, na strm pobočje gore, kjer je še sedaj in se od tistih dob imenuje Hudičev boršt.

Pastirji se najrajši izogibajo Hudičevega boršta, zakaj marsikaj čudnega se je bilo že dogodilo tam.

Če zaidejo krave vanj, jih pastirji težko spet spravijo iz njega. Ponavadi krave potem zbezljajo, nekatere pa celo ne dajo več mleka.

Ovcam, ki so bile zašle v Hudičev boršt, prenehā rasti volna.

Ovčar Tincelj iz cerkljanske fare je menda znorel samo zaradi tega, ker je bil prebil eno noč v Hudičevem borštu.

Če bi bil vse to vedel tisti češki smučar, Pepik Zádražil, ki se je neke zime pripeljal na božične počitnice v Olševk, da bi se po zasneženih bregovih predal opojnosti

smučanja, bi se bil gotovo varoval Hudičevega boršta.

Tako pa je nesrečnež drvel na svojih smučeh naravnost proti peklenškemu gozdiču. Bil je sam tisto popoldne. Njegovi tovariši smučarji so krenili v nasprotno smer, hotēč dobiti stavo, kdo bo preje v dolini.

Že se je pričelo mračiti, ko se je Pepik Zádražil prīsmučal do roba Hudičevega boršta. Tam se je naslonil ob drevo, da bi se nekoliko oddahnil in se razgledal po beli zimski pokrajini.

Čez nekaj kratkih minut se je hotel naš Pepik veselo spustiti preko poševne vzbokline proti dolini. Hotel je — a ni mogel!

Smučī so mu bile kakor prilepljene v sneg. Ni se mogel premakniti z mesta, pa najsi je poskušal kakorkoli.

Obšla ga je vročina, neznana groza ga je spreletavala po vsem životu.

Pređen je sploh mogel pomisliti na čudno okoliščino, je zdajci zagledal nekaj korakov pred seboj starejšega gospoda v zeleni smučarski obleki.

Tujec se je prijazno približal in dejal:

»Na dober smuk, mladi gospod! Kaj pa stojite kakor ukovani? Ali ne gre naprej?«

Pepik Zádražil se je v prvem trenutku skoraj prestrašil neznanca, ki se je tako nenadno pojavil pred njim. Vendar je veselo odgovoril:

»Do sem je šlo, zdaj pa ne morem nikamor več. Razložite mi, prosim, zakaj in mi pomagajte.«

Neznanec se je široko zarežal, v očeh so se mu zakresale iskre. Pridrsal se je tik pred Zádražila in mu pomolil kosmato roko.

»Poskusiva! Mora iti!« je zanosljal z debelim basom in zgrabil smučarja za roko.

Medtem se je bilo že skoraj popolnoma zmračilo.

In to je bila sreča za Pepika Zádražila, zakaj drugače bi bil opazil, da je leva smuč neznanca privezana

In to je bila rešitev za Pepika.

Kakor hitro je vrag zaslišal zvočenje, je grozno zatulil, spustil smučarja in smrdeč izginil v zraku. Komaj, komaj se je Pepik Zádražil izognil prepada, na čigar rob ga je bil zapeljal vrag, da bi pogubil človeka in njegovo dušo.

na nogo — s konjskim kopitom, in bi bil spričo tega dejstva gotovo skoprnel od groze.

Neznani smučar je bil namreč sam — vrag.

Trdo je držal Pepika Zádražila za roko in drvela sta mimo dreves, preko štorov in strmin nizdol, da so se ubogemu Pepiku ježili lasje. Šlo je zdaj navzdol, zdaj navzgor, navskriž in počez, ob spremljevanju strahovitega krohota in žvižganja vragovega.

Bog ve, kaj bi se bilo dogodilo, da ni tedajci priplavala iz doline pesem zvonov. Olševski cerkovnik se je bil namreč nekaj zakasnil in je šel že v trdem mraku zvonit Ave Marijo.

Na vso srečo je nastala svetla mesečna noč. Pepik Zádražil je zagledal v dolini pred seboj luči, ki so brlele po hišah. Hudičev boršt je bil visoko gori za njim.

Ves izmučen se je pridrsal Pepik v vas. Tri dni in tri noči je ležal v postelji, četrti dan pa se je odpeljal domov.

Svoje začarane smuči pa prodaja in jih menda ne more prodati nikjer. Tudi meni jih je ponudil. Pa sem ga rajši poprosil, naj mi dovoli napisati to zgodbo.

Kakor vidite, je Pepik Zádražil do vseh potankosti ustregel moji prošnji.

a. milčovič:

pacek

KO PA LEŽE NAD MESTO NOČ, POSTANE PACKU TEŽJE. KAM NAJ GRE SEDAJ? OB CESTAH BRLE LUČI, PACEK TAVA IZ ULICE V ULICO, POSTAJA NA KRIZIŠČIH, SE STISKA OB HODNIKI IN POSEDA PO PRAGOVH TUJH HIŠ. TU SE UMIKA LJUDEM, KI HITE MIMO NJEGA IN JOKA. O, ZAKAJ SEM SE POTEPEL OD DOMA!

ČASIH STEČE ZA TO ALI ONO GOSPO, JO HITRO POVOHA, PA ZMIROM ZMAJE Z GLAVO. »NE,« PRAVI, »TO NI GOSPA MARA! ALI JO BOM ŠE KDAJ VIDEL? O, KAKSEN REVČEK SEM! KAKO MI JE DOLGČAS!«

SKOZI MESTO TEČE ŠIROKA REKA. PACEK POSEDA NA RAZSVETLJENEM MOSTU IN JOKA. JOKA GLASNO, PRAV NIČ GA NI SRAM. OKOLI NJEGA POSTAJAJO GOSPOSKI PSI IN GA VPRAŠUJEJO:

»ZAKAJ PA SE CMERIŠ?«

»ŽALOSTEN SEM,« PRAVI PACEK.

»ČIGAV PA SI?«

»NE VEM.«

»KJE PA SI DOMA?«

»KO BI VEDEL!« VZDIHNE PACEK. »ALI VI VESTE?« SE BOJEČE OBRNE IN JIH OGLEDUJE.

»KAKO PA TI JE IME?«

»PACEK.«

»PACEK — BACEK, HOV, HAV, HOV...« SE PONORČUJEJO ZDAJCI VSI IZ NJEGA, OŠABNI PERUN PA GA RINE Z MOSTA: »ALI ZNAŠ PLAVATI?«

»NE, NE, NE...« STEČE PACEK PO MOSTU. NA KRAJU PA SKOČI PREDENJ ZELEN PAGLAVEC — ČOF... PACEK OMAHNE, ŠTRBUNKNE V DEROČO REKO IN KLIČE: »MOKER BOM... UTONIL BOM... UUUUU...«

PO BREGU SE VESELO ZAŽENO NJEGOVI PRIJATELJI IN LAJAJO VANJ: »BRCAJ, SMRKAVEC MALI, BRCAJ!«

IN PACEK BRCA, SE BORI Z VALOVI, VODA PA GA ODNAŠA DALJE IN DALJE SKOZI NOČ... ŽE GOLTA PACEK VODO, KOMAJ DA SE DVIGA OTRPLE TAČKE — KO NENADOMA ZAČUJE ZA SEBOJ: ČOF... DOBRI, ORJAŠKI SULTAN SE JE BIL POGNAL TA HIP V DEROČO REKO, ZGRABIL MALEGA BRATCA ZA VRAT IN ODPLAVAL Z NJIM K BREGU. TAM GA JE PUSTIL NA SMETIŠČU IN JEZEN DEJAL:

»KAJ PA SILIŠ V VODO, ŠCENE, ČE PLAVATI NE ZNAŠ?«

KO SE JE PACEK PREDRAMIL IZ OMOTICE, JE LEŽAL NA SME TIŠČU ČISTO SAM. V TRDO NOČ SO UDARJALA OD NEKOD KLA DIVA IN STROJI SO ROHNELI IZ FABRIKE. ZDAJCI JE ZAŠUŠTELO NEKAJ NA SMETIŠČU.

»RRRRR...« JE ZARENČAL PACEK IN SE POSTAVIL NA KLECA JOČE NOGE. VEČJI IN VEČJI JE POSTAJAL SUM IN PACKU SE JE DVIGNILA MOKRA DLAKA. NENADOMA GA JE IZ TEME NEKAJ POŠČEGETALO PO SMRČKU.

»RRRRR...« JE GLASNEJE ZATEGNIL PACEK IN ZOBE JE PO KAZAL. »KDO PA JE?«

TA HIP SE JE VŽGALA NAD NJIM ELEKTRIČNA LUČ IN PACEK JE PRESENEČEN OPAZIL, KAKO SE DRENJAJO PRED NJIM PRAVE, PRAVCATE PODGANE.

»O JEJ, O JEJ,« JE ZMAJAL Z GLAVO, »LEPA REČ!«

»LEPA, LEPA, LEPA...« SO SE OGLASILE VSE HKRATI IN PRI ČELE LEZTI PACKU PO REPU IN NOGAH. ŠE NA SMRČEK SE MU JE ENA OBESILA.

»EEEE, LE POČASI, GOSPODIČNA,« JE DEJAL PACEK, »V GOBEC MI LEZEŠ!«

PREDRZNE SO PA RES BILE! DVE STA SE ZA KRATEK ČAS PRI ČELI GUGATI NA PACKOVEM REPU, ENA PA SE MU JE ŽE SPRE HAJALA PO HRBTU.

»NAK!« JE ZDAJCI STRESEL PACEK MOČNO Z ŽIVOTOM IN ŠE ZAMAHNIL NA LEVO IN DESNO Z REPOM. ČOF — ČOF, IN OBE STA ŠTRBUNKNILI V VELIKEM LOKU V DEROČO REKO... POD GANE PA HUDE! O, KAKO SO GA OZMERJALE!

»NIČ SE NE JEZITE!« JIH JE TOLAŽIL PACEK, »BOM PA DVE MANJ POJEDEL,« IN JE HLASTNIL ZA ŠALO MED NJE.

JEL SE JE ZABAVATI. PRIJEL JE NARAHLO Z ZOBMI ZDAJ TO, ZDAJ ONO OKOLI TREBUŠČKA, JO DVIGNIL IN SPET IZPUSTIL, DA JE ZVIŠKA TELEBNILA NA TLA. POTEM JIH JE POSTAVIL NEKAJ DRUGO POLEG DRUGE IN ZGRABIL NJIHOVE REPE Z ZOBMI.

»HI!« JE DEJAL IN STISNIL ZOBE.

»HIII, STRIC, BOLI, BOLI, BOLI!« SO CVILILE BEŽEČE PODGANE IN VLEKLE PACKA PO SMETIŠČU. KAKO JE ŠLO! KAR KADILO SE JE ZA NJIM. AMPAK SMOLA GROMOZANSKA, RAVNO BI MORALE POTEGNITI PACKA ČEZ JAREK, KO SO MU NENADOMA ZBEŽALE KAR PO VRSTI IZPRED SMRČKA.

»EEEE!« JE OSUPLO KLICAL ZA NJIMI PACEK, »REPE STE POZABILE!« IN JIH JE STRESAL IZ GOBČKA. »EK!« KAR ZAMIŽAL JE.

POTEM JE HITRO POGLEDAL, ČE NI MORDA TUDI ON BREZ REPA, NATO PA JE STEKEL ZA BEŽEČIMI PODGANAMI, KI SO GLASNO CVILEČ DRVELE PREKO KUPOV GRAMOZA IN SMETI.

PRED VELIKIM KANALOM PA JE NENADOMA OBSTAL. TU JE BILO ZBRANIH STO IN STO PODGAN. BRŽ SO SE OBRNILE PROTI NJEMU IN GRDO SO SE DRŽALE. ZDAJ JE PACEK PREVIDNO SEDEL PRED NJE, NAGNIL GLAVO NA LEVO IN DESNO IN POMISLIL: NEKAJ BO! IN JE BILO RES. PODGANE SO SE PRI PRIČI DVIGNILE NA ZADNJE NOGE IN UŽALJENE DEJALE:

»TAKO PA NE GRE! REPE NAZAJ!« SO ZAHTEVALE.

V NASLEDNJEM HIPU JE PACEK ZAGLEDAL ŠTRLETI IZ SMETIŠČA VELIK ŠKORENJ IN ZA NJIM ŠE ENEGA.

»RRRRR,« JE ZARENČAL IN SE PREVIDNO UMAKNIL. ZDAJCI SO SE PRESTRAŠILE TUDI PODGANE IN JADRNO ZBEŽALE V ODPRTI KANAL, IZ KATEREGA JE POČASI CURELA ZAMAZANA BROZGA. AMPAK PACEK TUDI NE BO SAM OB TEH STRAŠNIH ŠKORNJIH — NAK! IN JO JE UCVRL ZA PODGANAMI. DALJE IN DALJE JE ČOFOTAL PO ŠIROKEM KANALU, VES BLATEN JE ŽE KOMAJ POBIRAL PODPLATE.

»GOSPODIČNE, LE POČASI!« JE KLICAL. ONE PA SO DRVELE ŠE HITREJE IN CVILILE.

POTEM JE NENADOMA OBSTAL. PRED NJIM SE JE ODPRL VELIK, OBOKAN PROSTOR. PRESENEČEN JE PACEK OPAZIL SREDI NJEGA VZDIHOVATI V PRAVIH, PRAVCATIH VERIGAH — BELO MUCO MAZO.

»JEJ, OJEJ!« SE JE ZAČUDIL, POTEM PA POLAHKO PRISTOPI K NJEJ IN JI POROGLJIVO DEJAL: »PH-PH!« KIHAL JI JE V BRKE IN HRBET JE UKRIVIL.

UBOGA MUCA JE BRIDKO ZAJOKALA IN SOLZE SI JE BRISALA. OKOLI VRATU JE IMELA ŽELEZEN OBROČ, KI JE BIL SPRETNO PRITRJEN NA SKALNO STENO.

»JEJ, OJEJ!« SE KAR NI MOGEL NAČUDITI PACEK, »ZDAJ PA IMAS ŠMENTA! PRAV TI JE — ŠLEK, ŠLEK!« JI JE STRGAL KORENČEK. OKOLI NJE SO POLEŽAVALE REJENE PODGANE IN SE JI ŠKODOŽELJNO REŽALE V SMRČEK.

»RRRRR« JE ZAROPOTAL PACEK ŠE PROTI NJIM, DA SO SE PRE-
STRAŠENE PRVI HIP RAZBEŽALE PO KOTEH. POTEM SO SE
OPREZNO PRIBLIŽALE NENAVADNEMU GOSTU IN SE MU PRI-
LIZNJENO POKLONILE:

»DOBER VEČER, STRIČEK!« SO REKLE PRAV PRIJAZNO. »ALI
STE ZAŠLI?«

NI VEDEL PACEK KAKO IN KAJ PA JE KAR PRECEJ POKIMAL.

»ALI BI VEČERJALI, STRIČEK?« SO DEJALE NATO PRETKANKE.

HM! JE POMISLIL PACEK, ČE BI VEČERJAL? SEVEDA BI! KAKO
SO PRIJAZNE! KAKO SO LJUBEZNIVE! KDO BI SI MISLIL! LE ZA-
KAJ IMAJO MAČKA UKLENJENEGA? KAJ TAKEGA!

»ČAKAJ NO!« JE DEJAL IN STOPIB BLIŽE K MAČKI. »KAKSNA
PA SI? OH, JEJ! MJAU!« JO JE SPET PODRAŽIL, »ALI SO TE! HM!«

PA SO PODGANE TISTI ČAS ŽE PRIVLEKLE OD NEKOD VELIK
GLOBOK LONEC — IN GLEJTE, TUDI TA JE BIL NA VERIGI!

»LEPA REČ!« SE JE ZAČUDIL PACEK, »ALI SE BOJITE, DA BI VAM
UŠEL? SAJ NIMA NITI NOG!«

»SEVEDA!« SO PRIJAZNO DEJALE PODGANE, »NOG NIMA, PLA-
VATI PA ZNA TUDI BREZ NJIH! PO VODI BI NAM LAHKO UŠEL!«

»A TAKO!« JE DEJAL PACEK IN SE PRIPRAVIL K VEČERJI. SAJ
JE BIL RES LAČEN. KAR HITRO SE JE SKLONIL IN POTISNIL GLA-
VO V LONEC. KAKO MU JE TEKNILO! KO PA JE POJEDEL, JE
NENADOMA POSTAL ZASPAN. OČI SO SE MU ZAPIRALE IN
NOGE GA NISO VEČ DRŽALE. ČUDNO TO! PA NE, DA SO GA
KAKO ZASTRUPILE?

»ZASPAN SEM,« JE DEJAL PODGANAM IN TELEBNIL NA VLAŽ-
NA TLA. PREDVIDNO SO SE MU PRIBLIŽALE PODGANE, GA OVO-
HAVALE S SMRČKI IN POTIHO ŠEPETALE. POTEM SO PRIVLEKLE
OD NEKOD ŽELEZEN OBROČ, GA PRITRDILE NA STENO IN GA
OBESILE SPEČEMU PACKU OKOLI VRATU.

KO SE JE PACEK PREDRAMIL IZ OMOTICE, JE PRESTRAŠEN
PLANIL KVIŠKU.

»ZADAVIL SE BOM!« JE REKEL.

PRETKANE PODGANE SO SE ZA HIP ODMEKNILE IN SE MU
GLASNO ZAKROHOTALE V MOKRI SMRČEK. POTEM SO SE PO-
STAVILE V KROG IN ZAPLESALE OKOLI JETNIKA SVOJ MRTVA-
ŠKI PLES. ZRAVEN SO VENOMER MRMRALE ČUDNE BESEDE, OD
KATERIH JE PACEK RAZUMEL SAMO NEKATERE:

»KO BOŠ POGINIL, TE BOMO POŽRLE...« SO PONAVALJALE
VENOMER IN SE MU REŽALE. ŽALOSTEN SE JE OZRL PACEK K
SVOJI SOSEDI: »KAJ BO PA ZDAJ?« IN JE BRIDKO ZAIHTEL.

(Dalje prihodnjič.)

PAVLIHA

Pripoveduje Pavle Flerè

**Kako je Pavliha brez vsakih
zdravil ozdravil vse bolnike**

V kraju, kjer je tako potegnil meščane, kajpada Pavlihu ni bilo obstanke, zato se odpravi naprej in pride v drugo mesto. Tu nabije na cerkvenih vratih in na županstvu oglas, da je prišel preimeniten zdravnik, ki pričeej ozdravi vsako bolezen. V tistem času pa je poležavalo v mestni bolnišnici mnogo bolnikov, ki bi se jih oskrbnik kaj rad odkrižal in ki jim je vsem privoščil ljubo zdravje.

Ko tedaj oskrbnik sliši za čudodelnega zdravnika, se odpravi k Pavlihu in ga vpraša, ali si res upa pomagati bolnikom, kakor je to razglasil. Pavliha mu resno odgovori, da je kar pripravljen in da ozdravi vse bolnike, ki mu jih oskrbnik pokaže; samo — pravi — da bo stalo to dvesto tolarjev. »O, preučeni gospod«, odvrne oskrbnik, »teh dvesto tolarjev vam prav rad plačam, če me le rešite te nadloge.« — »Ali«, pristavi kot previden mož, »kdo mi more jamčiti, da mi tudi res izpraznite bolnišnico, ako vam plačam dvesto tolarjev?« — »Sam vam jamčim,« odvrne Pavliha. »Ako ne ozdravim vaših bolnikov, ne maram prebitega beliča.«

Po tem razgovoru gresta Pavliha in oskrbnik naravnost v bolnišnico. Tu pošlje oskrbnik vse hromce in kruljave, grbave in jetične in vse druge betežnike in Pavliha sprejema bolnika za bolnikom. Najprej vsakega povpraša, kaj mu je, posluša njegove tegobe in težkoče, potem pa reče vsakemu:

»Kar ti zdajle povem, mora ostati med nama in Bog ne prizadeni, da bi komu kaj izblebetal.«

Sleherni bolnik svečano obljubi, da bo molčal ko grob, nakar mu Pavliha pošepeta na uho:

»Če hočem ozdraviti vse vas bolnike in vas vse spraviti na noge, ne morem drugače, kakor da enega od vas sežgem, iz njegovega pepela pa

zvarim za druge čudodelno mešnico. Tako mora biti. Kdor je med vami najbolj bolan in najslabši ter ne bo mogel hoditi, tega upepelim, da pomagam drugim. Kadar se postavim na vežna vrata in zakričim 'Kdor ni bolan, naj gre!', hitro steci; zakaj kdor bo poslednji, tega upepelim.«

Bolniki so si Pavlihovo naročilo kaj dobro zapomnili in nobeden ni hotel čakati, da bi odšel šele na njegov klic. Vsi nadložniki in kašljavci, ki že mesece niso zapustili postelje, so zdaj hiteli, da čimprej pridejo iz bolnišnice. Na oskrbnikovo vprašanje, če so zdravi, je sleherni odgovarjal, da je zdrav in lahko hodi, čeprav je že leta in leta tožil, da se še ob bergljah ne more premakniti. Vsak je samo hitel, da ne bi bil poslednji.

Ko se bolnišnica izprazni, gre Pavliha po svoje plačilo, ki mu ga

oskrbnik rad izplača. Rad bi še za naprej obdržal čudodelnega zdravnika, a Pavliha to ni mikalo; odvrne zatorej, da mora dalje, ter se poslovil pri hvaležnem oskrbniku.

Komaj pa je odnesel pete, se začno bolniki iznova vračati v bolnišnico; spet so tožili, kako so bolni in da morajo in morajo v bolniško postelj. Začuden jih vprašuje oskrbnik, po kaj v bolnišnico. »Sam sem vas videl,« jim je dejal, »kako ste ozdravljeni odhajali lahkih nog.« Tedaj mu razkrijejo, kako jim je žugal čudodelnik in kako so se zbal, da bi ne bili poslednji, ter da so zato tako hiteli.

Oskrbnik zdaj sprevidi, kako ga je napet najstil Pavliha; ob denar je bil in bolnišnica se mu je spet popolnila. Šel bi za njim, ki mu je tako zagodel, a kdo ve, kam jo je ubral...

Pustna

Cudno danes je na svetu:
sneg je črn kakor vrane,
gore s cukrom so postlane,
mojster polž pri nogometu
z vsako brco gol pogodi,
dedek v prvi razred hodi...

Voznik je vprežen v težek voz,
na vozu oblastno konj sedi,
veselo žvižga, z bičem poka,
voznik pa spredaj se poti.

Ladje plovejo po zraku,
letalo vozi kar po tlaku,
po sivem morju puha vlak
ko sam peklenski spak.

Ves širni svet bo predrvel
in kmalu tudi k nam prišel,
da bomo videli deseto čudo sveta:
novost leta tisoč devetsto trideset petega.

Ivan Podobnikar

Zanimive številke

Napišite število vseh števil od 1—10 brez ničle in osmice:

12,345.679.

Če to število pomnožite z 8 ali 9 ali s kakim dvoštevilčnim številom, ki je deljivo z 9, dobite prav zanimiva števila, na pr.:

$$12,345.679 \times 8 = 98,765.432$$

$$12,345.679 \times 9 = 111,111.111$$

$$12,345.679 \times 18 = 222,222.222$$

$$12,345.679 \times 27 = 333,333.333$$

$$12,345.679 \times 36 = 444,444.444$$

$$12,345.679 \times 45 = 555,555.555$$

$$12,345.679 \times 54 = 666,666.666$$

$$12,345.679 \times 63 = 777,777.777$$

$$12,345.679 \times 72 = 888,888.888$$

$$12,345.679 \times 81 = 999,999.999$$

KORUŽNI FRONTNIK SANDI

ARNOŠT ADAMIČ

Kmalu bo polnoč...

Ob tem času bi morali otroci že vsi spati. Sandiju in Hajnku pa se ne zdi prav nič čudno, da sta blizu čistilnice srečala več otrok in kmalu za njimi posamezne ženske, ki so nesle, skrito pod predpasnikom, nekaj voglatega, težkega. Dečka sta vedela: to je premog. Najlepsi kosi. To ju je še bolj izpodbodlo.

»Hitiva, da ne bova prepoznala!«

Bosa, sta oprezno zavila čez mostiček in dalje ob potoku proti hribu. Pred njima se je v mlečni mesečini vzdigoval gozdnat hrib, izpod katerega je prilezel podzemski rov na dan. Po tem rovu so bile položene ozke tračnice, po katerih so prav te ure do jutra močni motorji na bencin dovažali dolge kače huntov, polnih premoga in jalovine. Odtod jih je motor potegnil do čistilnice blizu mostiča. Seveda, če ni zastavila poti prejšnja vrsta huntov, čakajočih, da jih izprazni.

Dečka sta to vedela, sploh je to vedel vsak dolinec, in zlezla po izhojeni stezici v breg, odkoder sta lahko opazovala hunte pod seboj, čuvaj ju pa ni mogel ugledati, ker sta imela pred seboj nizko grmovje.

Počenila sta na vajeno mesto in se razgledala. Treba je velike previdnosti, da ju ne zaloti čuvaj.

»Saj res, kdo neki je danes čuvaj?« je šepetnil Hajnko.

»Meni se vidi, le poglej, saj gre sem, meni se prav zdi, da je Lamé.« Sandi je, kakor v težki slutnji, nagubal čelo in že skoro sklenil, da za danes opusti nevarno podjetje. Druga misel mu je pa ta skorajsklep takoj pregnala. Domenjena sta bila, da delata drug za drugega. Včeraj je kradel premog za sebe in Hajnko mu je pomagal, danes je pa narobe: kar bosta dobila danes, je Hajnkova last. Zatorej ni mogel, niti maral snesti besede.

Da, zares je Lamé! Strmela sta vanj, ko je šel pod njima mimo dolge vrste polnih huntov. Pod škornji je zamolklo hreščalo. Koraki so se počasi oddaljevali. Zdaj bi bila priložnost. Skočiti nizdol po bregu. Izbrati iz hunta najlepši kos od vrha. Skočiti nazaj s kosom in ga skriti nad stezo. Potem po drugega in tako dalje. Čim bi premog odvlekla više gori v grmovje, bi ga potem do jutra brez skrbi pred čuvajem odnašala, kos za kosom domov v klet.

Lamé se je bil že oddaljil, a dečka sta se še preveč bala, ker sta bila iznenadena, da straži ta zviti, vsega zmožni čuvaj.

Tudi Hajnko bi najraje opustil nevarno početje. A na eni strani bi se mu morda posmehoval Sandi, na drugi ga je v mislih preračunal, da bi se oče kregal, če bi deček prišel prazen.

Oba sta težko dihala in se prihujila v tla.

»Počakajva, da pride nazaj,« je dahnil Hajnko.

Minute so se vlekly v neskončnost. Srce jima je toklo, saj sta vedela, kaj ju čaka, če ju zaloti. Laméta pa od nikoder. V mislih sta ga videla, kako oprezuje, skrit za huntom, kako se mu buljijo debele oči, pobešajo dolgi, v konico privihani brki. V roki stiska bikovko, za pasom tiči pištola.

Spodaj sta videla dolgo vrsto huntov. Na njuni desni se je vlekla daleč proti čistilnici, na levi se je pa skoro tik pod njima končavala. V črnih četverkotih huntih se je motno svetlikal vlažen premog. Ker je bila noč še hladna, se je iz huntov kadila bela sopara.

Končno... Zdaj gre nazaj. Šel bo do rovove odprtine in se obrnil. Ko bo šel spet mimo, bo treba začeti.

Pridržala sta dih, ko sta ugledala njegovo čokato postavo. Bala sta se, da ju je morda na čuden način že izsledil in da se bo nenadoma pogнал po bregu navzgor in ju popadel kakor stekel pes.

Nič takega se ni zgodilo... Šel je mirno mimo... Čez čas se je vračal in ko ju je minil, sta kakor podlasici, spretno in brez šuma, zdrknila po bregu, popadla vsak svoj kos in se po komolcih in ko-

lenih, s težkim bremenom pred seboj, kobalila nazaj v skrivališče.

»Dobro gre,« se je razveselil Sandi in pri srcu mu je odleglo.

»Vsak še dva kosa, pa bo za danes dovolj,« je svetoval Hajnko.

Iz farne cerkve za hribom je veter prinesel težke udarce polnočne ure. Vsa pokrajina se je potopila v samo mleko lunine svetlobe. Z bregov okroglih hribočkov se je jasno razlegala pesem tisočev murnov... Na topolih ob Črnci je v presledkih regljala zelena rega... Prelepa junijska noč je ležala nad Zahribom. Le iz čistilnice je prihajala trda pesem premoga, ki se je kotalil čez železne grede, kjer ga je izpirala voda.

Še dvakrat sta stekla in privlekla. Najopasnejše delo bi bilo opravljeno.

»Odnosiva,« je šepetnil Sandi. »Previdno, da naju čuvaj zadnji trenotek ne sliši.«

Hajnko se je sklonil in vzdignil najdebelejši kos predse v naročje. Napele so se mišice, v trebuhu ga je zbolelo. Omotica mu je legla v ude. Kje je že vodena večerja, saj je že ena ura po polnoči! Oprijel je trdno, a omotica mu je vzela poslednje moči. Neznansko težki kos mu je zdrsnil iz rok, Hajnko je klecnil na kolena in se zvalil pod grmovje.

Težki kos se je pa s silnim šumom in lomastom zvalil skozi grmovje na tračnice.

»Stoj!!!« Strašen klic sredi tihe noči.

Sandi je okamenel od strahu. A samo trenotek. Sklonil se je k prijatelju, ki je nepremično ležal. Po-

tegnil ga je za roke, ki so mrtvo omahnile nazaj. Čez tire sem je pa drvel Lamé z bikovko, še vedno kriče svoj grozni: Stoj!

Sandi je sprva uvidel, da ne sme zapustiti prijatelja. V trenutku pa se je premislil. Ne... Zapustiti ga mora, ker ga bo edino tako rešil preteče nevarnosti. Če zbeži in pri tem dela čim večji hrum, bo tekel Lamé za njim in prezrl onemoglega prijatelja.

Vse to je premislil z bliskovito naglico. Hitro se je odločil, kakor z žogo pri nogometu, kjer je treba tudi brž ravnati.

Pustil je premog in se pognal v breg, lomeč pred seboj grmovje, da se je razločno slišalo daleč v tiho noč. Že je mislil, da je na varnem, zakaj stari čuvaj nima hitrih nog, posebno v breg ne. Toda glej! Za njim čuvaj, ki venomer vpije, pred njim pa lomasti z brega naravnost proti njemu — velika postava!

To noč so bili postavili še enega čuvaja v zasedo! Bog ve, koliko časa ju je že opazoval in nalašč čakal, da sta si nabrala dovolj premoga za dokaz tatvine. Ali pa je šele po polnoči nastopil službo? Sandi tega ni zvedel nikoli.

Zdaj so bili vsi napor, da bi pobegnili, zaman. Treba se je bilo podati na milost ali nemilost. Upehan se je ustavil, kakor zasledovana divjačina, in čakal, da je prišlo čezenj. Nemara je res slutil to usodo. Zakaj ga je tako stiskalo pri srcu? Mar bi bil pregovoril prijatelja, da bi šla domov. Kaj bo zdaj? Kaj bo zdaj?!

Drugi čuvaj se je ustavil pred njim. Sam ni maral imeti opravka z

nesrečnim dečkom, počakal je na Laméta, ki je priklel po rebri.

»Kdo pa si?« je zagrmel in spustil težko roko na dečkove rame. »Aha, ne maramo govoriti? Čakaj!« mu je posvetil z električno svetiljko v prepadeni obraz.

Sandi je trmasto gledal predse, niti trenil ni. Poskušal bo zadnje, da reši vsaj Hajnka, ki leži nezavesten nad tiri.

»Glej, glej!« se je razveselil čuvaj. »Kržišnikov Sandi! Kaj te čaka, fant?« V zmagoslavnem glasu je zvenela škodoželjnost. Če pa je Lamé pričakoval, da se bo začel tatič jokati, se je pač zmotil, ker ni poznal Sandija.

Dà, najrajši bi se bil Sandi zjokal, saj je vedel, da je s tem skoro že izgubljen tudi oče. Predpisi so strogi in Lamé je bil med najzanesljivejšimi čuvaji. Vedel je pa tudi, da mu zdaj ne bo obstanka doma. Oče ga bo zapodil, kakor mu je že večkrat zagrozil.

Oni drugi, ki ga Sandi ni poznal, je potegnil Laméta na stran in mu tiho nekaj prigovarjal. Sandiju se je zdelo, da prosi zanj. Saj je bila edino revščina vzrok, da so se ljudje podajali na kriva in nevarna pota.

»Pa menda nisi bil sam?« je rekel Lamé. Iz skušnje je vedel, da kradejo v dvoje, najmanj v dvoje. »Če poveš resnico, ne bom prestrog, morda te celo izmažem za to pot.« Prekanjenec!

Sandi se je zgenil. Upanje je vstalo v njem. Če pove? Bistro je pogledal.

»Da...«

Drugi čuvaj je prisiljeno zakašljaj. Ali ga je hotel opomniti? Sandi se je zdramil iz lepih sanj, upanje se je zrušilo v nič, kakor bi se pod njim podrlo in ga požiralo v globine. Saj je tale človek pred njim Lamé, lisjak, ki nikoli ne drži besede. Razvpit je po celem revirju. Ne, molčati mora in rešiti prijatelja.

»Dà... Sam sem bil.«

»Lažeš!« je besno zakričal čuvaj in ga stresel za rame. Divjačina mu uhaja. Začel ga je loviti z vprašanji, a Sandi je odgovarjal malomarno in skoro zasmehljivo, celo to mu je dejal, da naj kar ujame drugega, če misli, da ga bo čakal.

»Dobro. Verjamem ti sicer ne. Saj vem, da sta bila najmanj dva. Ker pa trmasto molčiš, bom poskrbel, da ti bo pošteno vroče. Kržišnikov si, kaj? Dobro. Zdaj lahko greš. In dobro spi... Marš!« je zavpil nadenj, švignil z bikovko po grmovju, se obrnil in drsel nazaj. Hvala Bogu, v drugi smeri, Hajnka ne bo našel.

Kakor v sanjah je taval Sandi med rosno travo domov. Noč je postala meglena, sanjava, neresnična. Luna je visela nad okroglimi griči, bleda, tiha. Murni so glasneje cvrčali. Črnica je lezla skozi globel kakor blesteč trak in se izgubljala proti reki.

Ah, le domov, v tesno posteljo. Jutri pa se bo zbudil iz pregroznih sanj. Saj drugače ne more biti. Sanjal je in kmalu se mora prebuditi.

Da mora biti nekaterim življenje tako težko in neusmiljeno! Kaj se mara bogatim! Nihče jih za tak mal

prestopok ne bo deval ob glavo. Ravno na malih ljudeh se mora vsaka pravica, vsaka krivica izpolniti prav narobe. Krivica do dna, pravica pa... Ej, pravice je prav malo. S tem se je treba sprijazniti.

Spal je malo ur. Ko se je prebudil z bolečo glavo, ga je prešinila prva misel:

Kaj se je zgodilo s Hanjkom? Ali se je rešil? Morda še leži pod grmom?

Iz posteljce mu je voščila Itka dobro jutro, a vsega tega danes ni slišal. Tiho se je napravil in med spečimi previdno šel do vrat. V kuhinji je stala mati in se čudila, kako da že vstaja. On pa se ji ni upal pogledati v oči, temveč je zbežal na cesto in tekel v delavsko naselbino vrh griča, kjer je stanoval prijatelj. Strahoma je potrkal in vprašal.

Da je že tekel v šolo, so mu odgovorili. Hvala Bogu! Poiskati ga mora pač v šoli. Ko pa je pritekkel na šolsko dvorišče, se je tamkaj podilo več šolarjav, Hajnka pa nikjer. Če so kaj videli Hanjka, jih je brž vprašal... A, glej ga! Že teče po klancu! Rešen je! Sandi mu kliče že od daleč, da ga je iskal doma. Zgrešila sta se bila.

Poiskala sta si miren prostor za šolo in se zresnila. S sklonjeno glavo je poslušal Hanjko nočno zgodbo. Niže in niže mu je klonila glava, da je skrtil solze, ki so mu stopale v oči. Roke je mrtvo povetil in jih ni mogel podati v zahvalo, ko je rekel iz dna srca:

»Tega ti ne bom pozabil nikoli. Vrnil ti bom kedaj.«

Živ je dan. Žaga poje na lesnem prostoru, od ljudi in njih dela je vse ozračje živo. Sklonjeni gredo svoja pota kakor včeraj. Vse je še tako. A vendar se je mnogo izpremenilo.

Sandi tava ob Črnici, gleda v vodo, a danes ne vidi črno pikčastih postrvi, pozabil je na zajce. Drugam je obrnjena potrta misel.

Saj si še domov ne upa. Morda je že prišel od ravnateljstva poziv na očeta, naj se zglesi. In potem bo iz-

vedel, da je zaradi sinove tatvine odpuščen, vržen na cesto. Vse samo zaradi... Ah, te misli ne more izgovoriti do konca. Namerjal ni nič slabega. Trudil se je za dom, znašal s kmetov živež in spravljal premog za prodaj. Mati ga ne bo upala zagovarjati. Saj je vedela za to. A če jo bo izdal očetu, bo tepel še njo. Kar sam mora vse prenesti. Sam...

(Dalje prihodnjič.)

Doma izdelane igračke

4. Ribji lov

Tudi to ni težko. Lepenko izrežite in postavite, kakor vidite na sliki. Ribe narišite na bel, trd papir (karton) in zle-

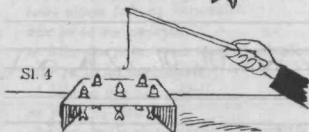
Sl. 1

Sl. 2

Sl. 3

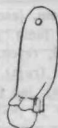

Sl. 4

pite obe strani! Zarezite zadnjo plavut in jo dvignite! Pri gobcu naredite ribi luknjo! Napravite pet takih rib! Vtaknite jih v zares veliko lepenco, pritrдите na palčko nit in na koncu skrivljeno buciko. Takoj potem lahko začnete z ribolovom.

5. Pregibljivi pajac

Če ste nekoliko spretni, ga boste sestavili v pol ure. Spodnje štiri dele, ki vam jih kaže slika, narišite na bel karton, poslikajte jih in sešijte, kjer so naznačene luknjice, tako da bo vse pregibljivo — in vaš pajac je gotov.

Zvončkarji se uče stenografije

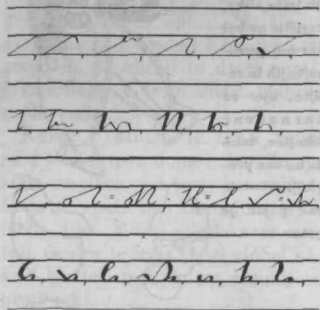
Preden danes nadaljujete, dragi Zvončkarji, vzemite vse letošnje številke našega lista in ponovite vse, kar smo se do zdaj učili. Samoznake pa naj vam kdo narokuje, da se dobro prepričate, ali jih res znate.

Če ste ponovili vse dosedanje gradivo, pa nadaljujmo z novimi znaki.

Črka *j* ima tudi dva znaka kakor *v*, to sta tenki in senčnati znak. Tenki znak je jako poševna črta, ki se začne na osnovnici in se konča na nadčrti. Tenki znak se ne da ojačiti in samoglasnik *a* moramo z lastnim znakom izpisati.

Senčnati *j* ima pa predpotezo, navzdolno senčnato črto in zapotezo in je srednji znak. Samoglasnik *a* ojačimo na senčnati črti. Uporabljamo lahko poljubno tenki ali senčnati *j*, vendar pišemo po večini tenki *j*, ker je krajši in ga zaradi tega hitreje pišemo. Le kadar sledi *j-u* samoglasnik *a*, pišemo raje senčnati *j*, da *a* v znaku ojačimo. Če sta v besedi dva *j*, pišemo prvi senčnati *j*, drugi pa tanki *j*.

Pri končnem zlogu pa *j* izpuščamo, če je med dvema samoglasnikoma.

Primeri:

j, jek, jelen, jem, jesen, raj,

j, jelen, jarek, jama, jasen, jak,

jej, sejem, jed, rejen,

vaa (vaja), raa (raja), daa (daja), nagaa (nagaja), laa (laja), jaa (jaja), maa (maja).

Samoglasnik *o* je polkrog, ki je zgoraj odprt, in je tenka poteza, *O* v začetku besede vedno izpišemo s svojim znakom.

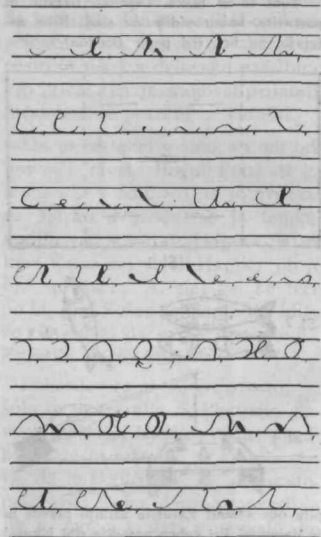
Samoglasnik *o* pa lahko pri znakih, ki so na desno zaokroženi, pišemo kar v znak tako, da zapotezo razširimo, s tem pa dva znaka stopimo v en znak, kar imenujemo stapljanje (kakor *rj*, *njl*).

Prav tako stapljamo tudi *r* in *rj*; poševna črta se izboči, razlikuje se od *o* v tem, ker ima v začetku senčnico.

Izbočenje podaljšamo tudi pri znakih, ki so zgoraj zaokroženi, da s tem označimo samoglasnik *o*.

Znak *k* se poveča v srednji znak, kadar označimo *o*; istotako tudi znak *s*.

Samoglasnik *o* označimo torej na več načinov. Pri prvem primeru smo *o* izpisali, potem smo ga v spodnji znak stapljali in nazadnje smo ga označili z razširjenjem prejšnjega znaka.

Primeri:

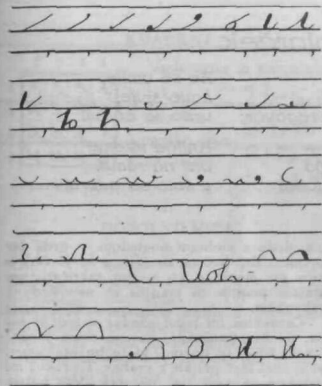
o, oda, omara, opal, omen,

bo, do, mo, lo, no, njo, mno, vo (začetni in srednji *v*),

ro, rjo, boben, voda, doma, moda, rod,
rjove, levo, nos,

po, go, ko, so, lepo, god, sol, korak,
sod, som, opora, kako,

doba, domneva, loj, moka, jemo.

Samoznaki:

je (pomožni glagol 3. oseba edn.) piše-
mo tenki *j* na nadčrti. Veže se s samozna-
kom *bil*. Primeri: je, je bil, bil je, bila je,
je bila.

se je pišemo skupaj na nadčrti, tu se
veže *se* s pomožnim glagolom *je* namesto
s prejšnjo besedo.

treba je ba na nadčrti.

je treba sta j in *ba* združena na nadčrti.

treba je sta ba in *j* združena na nadčrti.

jaz pišem *jas* na osnovnici.

jako pišem *jak* na osnovnici.

bilo je lo na nadčrti.

je bilo sta je in *lo* na nadčrti združena.

bilo je je loj na nadčrti.

ni bilo je nlo na nadčrti.

so je o na nadčrti.

niso sta n in *o* združena na nadčrti.

niso bile je n+o+le na nadčrti.

so bila je ola na nadčrti.

niso bila je n+ola na nadčrti.

slovo je vo na nadčrti.

smo je mo na nadčrti.

nismo je mno na nadčrti.

mno je *mno* na osnovnici. Če je zdru-
žen z naslednjo besedo, se *o* izpusti. N. pr.
mnogbeseden.

tak je k na nadčrti.

taka je ka na nadčrti.

takoj je koj na nadčrti.

tako je ko na nadčrti.

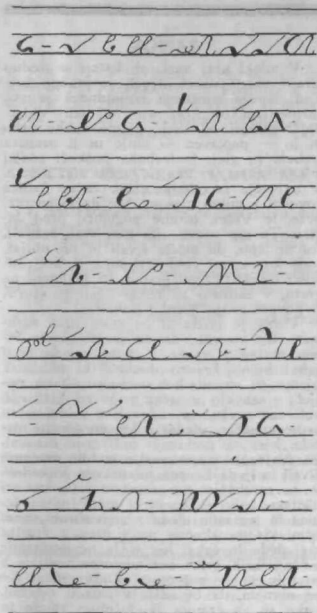
lahko je lako na osnovnici.

sabo ali *seboj je so*, to je s kot srednji
znak na osnovnici.

potreba pišemo *poba* na osnovnici.

potreben pišemo *poben* na osnovnici.

Vaja: kaj dela ded. — Ne vem, kaj naj
vam dam. — Ne daj se varati. — Treba
nam je denarja. — Treba je, da delam. —
Danes je lepa vaja. — Vem, da je slovo
jemala. — Ne boj se. — Opomn(i) me. —
Sosed je napeljal vodo na polje. — Taka
beda je. — Takoj je bil doma. — Ali so
njega varali. — Saj je bilo jako lepo. —
Pomagaj nam. — Ded rjove. — Dela rov.
— Ni bilo mame doma.

Piši za vajo na stenografijo: Osem nas je bilo doma. Kako dolgo so delali omaro. Narobe je nared-il. Moj god je danes. Taka sopara je bila. Lahko damo konja. Treba nam je pomaga-ti. Jesen je bila lepa.

Ded je mnogobeseden. Tako ni bilo treba dela-ti. Kako olje je doma. Roko vam da v slovo. Ada nese jed seboj. — Kaj je rek-el ded.

Zdravko Oculrk

Pridni šolarček

Naš Marjanček

*ni zaspanček:
vedno zgodaj vstane.*

Sedma bije,

on že vpije

in oči si mane.

Rana ura —

*zlata ura,
pravi star pregovor;*

za lenuša —

skorja kruša

in beraški tovor.

že se umije,

*kavo spije,
urno se opravi.*

Knjige vzame

brž na rame,

v šolo se odpravi...

Iz mladih peres

Prispevki »Zvončkarjev«

ZABICA

V mlaki kraj vasi, ob kateri se vedno igrajo veseli vaški otroci, je mnogo žab. Tudi lepega sončnega popoldneva je več razposajenčkov kraj nje in mali Videk, najživahnejši od vseh, vjame veliko žabo in jo — paglavca — ubije in ji prepara trebuh. In glej, iz trebuha poskoči zdajci mlada žabica, ki ima na vratu zlat prstan. V največje začudenje otrok začne žabica govoriti z milim glasom. Vsi dečki se razbeže, le Videk ostane pogumen pred žabico. Ta mu pravi: »Ti moj mali rešitelj, res ni lepo, da mučiš živali in jih ubijaš, toda ker si mi rešil življenje, ti Bog odpusti to zlo. Vzemí prstan, ki ga imam na vratu, v zahvalo za rešitev. Ko to storiš, ti povem svojo grenko povest.«

Videk jo gleda in ne more prav razumeti. Ko pa vidi, da ne sanja, sname žabici prstan z vratu. V hipu ugleda pred seboj bajno krasno deklico, ki pohiti k njemu, ga objame kot svojega rešitelja, poljubi v zahvalo in začne pripovedovati: »Živela sem srečna in zadovoljna v kraljestvu svojega očeta, vladarja krasne sončne dežele, kjer pa prebivajo tudi grde čarovnice. Največje moje veselje je bilo mučenje živali in ljudi. Lepega jesenskega popoldneva se sprehajam po grajskem vrtu, kar zagledam, kako skače proti meni ljubka žabica in me mило gleda z zlatoobrobljenimi očmi. Srdita skočim proti njej, a živalca me gleda in čaka. Ko se le ne premakne na moj krik, grem kot mogočna kraljica k njej in jo — poteptam. Toda groza! Ko se obrnem, da bi odšla v palačo, opazim, kako se za grmom škodoželjno smeje in

me gleda z zlobnim pogledom — grda čarovnica. Brž hočem zbežati, a že je čarovnica pri meni. In ko hočem zakričati, postajam manjša in manjša in naposled — zakvakam.

Čarovnica mi reče: »Sedaj si tudi ti žaba, da boš poskusila, kaj se pravi mučiti živali. Rešil te bo oni, ki te bo otel smrti in ti snel zlat prstan z vratu.« To rekoč mi natakne na vrat zlat obroček. Vsa potrta odskačem za grm in ogledujem vrt, na katerem sem preživela toliko srečnih let. Zvečer se prideta hladit tudi očka in mamica. Bila sta vsa obupana, ker sta izgubila ljubljeno hčerko. Odskačem proti mamici in ji skočim na nogo; toda ona me z gnusom brče v stran. Zdaj sem izkusila, kako je pri srčku živalci, ki jo človek zaničuje in preganja. (Kraljičina si otme solzo.) Vsa nesrečna odskačem v potok in ta me odnese v neznan kraj. Pridem v mlako, kjer me požre žaba, ki si jo ti ubil. Ne vem, kako naj se ti zahvalim za rešitev. Zato ti ponudim svojo roko in po smrti mojega očeta boš zasedel prestol v Deželi srečnih.«

Videk jo ves ginjen posluša in z veseljem sprejme kraljičino roko.

VESELA ZIMSKA PESEMCA

Snežec beli pada,
bela je livada,
mi pa v šoli sedimo
in se pridno učimo.
Hola-drija dra,
bela zima je prišla!

Po griču sanke drče,
po brzku kepe lete...
Presrečni
so otroci,
saj imajo sneg pri roci.
Hola-drija dra,
bela zima je prišla!

Rada Moharjeva

Zastavice za brihtne glavice

1.

KVADRAT

1	2	3	4
A	A	A	A
A	B	B	D
D	E	E	I
M	M	R	R

Vodoravno in navpično:

1. reka,
2. ubožstvo,
3. moško ime,
4. del telesa.

*l bar
bedca
adca m
n a m a*

2.

DOPOLNILNICA

- RA B otok,
RA .. ptica,
RA .. kem. prvina,
RA .. nadangel,
RA .. mesto v Italiji,
RA .. moško ime,
RA .. gora na Gorenjskem,
RA .. mesto v dravski banovini.

Namesto pik vstavi črke:

A A A A A R C C C D D D D
E E E R I I I J J J J J J
N N O O O S T T V V V V V

3.

ZLOŽILNICA

Zloži črkovne dvojice *am, an, ap, bo, br, dk, el, ev, fo, je, ol, on, op, oz, ra, sa, se, sl, ta, up, vi* v besede, ki značijo: 1. tvarino, 2. žensko ime, 3. žuželko, 4. tlako, 5. nado, 6. metuljka, 7. sadež.

Prve črke, čitane zapored, dajo ime meseca.

februar

4

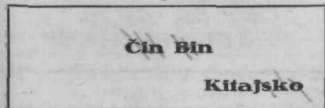
BESEDNICA

skopuh, skrivnost, planet, pozaba, čebela

Iz zgornjih samostalnikov vzemi po tri zaporedne črke in sestavi z njimi znan rek.

5.

POSETNIKA

Kaj je poklic tega moža?

6.

ZAMENJALNICA

V besedah

pod, sol, ura, dar, gos, Ada, lev, ona zamenjaj prve črke z novimi! Začetnice novih besed tvorijo ime praznika.

letnica

7.

ŠTEVILČNICA

1	2	3	osebni zaimek,
4	1	5	posoda,
6	7	3	žensko ime,
4	6	2	sorodnik,
1	4	3	žuželka.
4	3	5	plod,
1	5	3	pesem.

Novi Sad

Po sredi navzdol: mesto v Jugoslaviji.

8.

ENACBE

- a + b = x a = lučaj; b = jugosl. po-
a + c = y krajina; c = predlog; x =
c + b = z mesto v dravski banovini;
y = slovanski apostol; z =
prednost.

*lulika
lulod
ollika*

REŠITEV UGANK IZ JANUARSKE ŠTEVILKE:

- I. Skrivnosten napis: Srečno novo leto vsem ugankarjem!
- II. Demant: 1. T; 2. srp; 3. Atila; 4. golob; 5. vas; 6. v; Triglav.
- III. Izvleček iz vremenskega poročila: Če prosinca grmi, slabo vreme preti.
- IV. Zamenjalnica: Ana, nega, trava, oaza, napad, alga, šum, kost, etika, rama, car = Anton Aškerc.

Vse uganke so pravilno rešili: Anatol Fabiančič iz Birčne vasi na Dol.; Baša Borček iz Celja; Ivan Svoltjšak iz Doba pri Domžalah; Vida Pikuševa iz Dolnje Lendave; Anton Mauer iz Dravelj pri Št. Vidu nad Ljubljano; Mitja Grašič iz Litije; Vendelin Sadar, Vilko Vrhunc, Zlatica Kremžarjeva, Božidar Zupančič, Miloš Babič, Marcel Zorga in Danica Severjeva, vsi iz Ljubljane; Alojzij Hozner iz Metlike; Anica Kleinsteinova iz Most pri Ljubljani; Mira Doberškova iz Prevalj; Božica Roševa iz Rinskih Toplic; Mira Sentjurčeva iz Slovenjgradca; Zlatica Jugova iz Studencev pri Mariboru; Peterček Rihtaršič, Marija in Marta Hrašovčevi, vsi iz Smarj pri Jelšah; Vida Razpotnikova iz Zidanega mosta.

70 letnico rojstva je zdrav in svež praznovalec dne g. dr. Valentin Korun, gimn. direktor v pokoju in pisatelj. Slavljencu, ki je tudi spoštovan »Zvonček«ov sodruknik, iskreno čestitamo.

V Beogradu je pretekli mesec umrl polkovnik Štefan Svabič, ki si je pridobil za Slovenijo in še posebej za Ljubljano neprecenljive zasluge, ko je ob prevratu l. 1918. ustavil italijansko prodiranje proti Ljubljani. Ljubljanski občinski svet je v znak hvaležnosti imenoval polkovnika Svabiča za častnega meščana in je po njem tudi imenoval eno mestnih ulic. Ohranili bomo pokojnika v hvaležnem spominu.

Slovansko smučarsko prvenstvo na Pokluki nad Bledom so morali zaradi preobilnega novega snega koncem januarja odgoditi do 3. marca. Za enkrat imajo največ točk Jugoslovani (726); Cehi so šele na drugem mestu s 701 točko.

Začetkom tega leta je izhajalo v Ljubljani 168 časopisov vseh vrst, in sicer 3 dnevnik, 2 lista, izhajajoča po 3 krat na teden, 22 tednikov, 4 polmesečniki in 137 mesečnikov in revij, med katere je vštete seveda tudi naš »Zvonček«.

Po podatkih ljudskega štetja je imela Sofija, bolgarska prestolnica, dne 31. dec. preteklega leta 330.000 prebivalcev, to je za okoli 100.000 več kakor l. 1926. Sofija je torej največja slovanska prestolnica na Balkanu. Drugo največje bolgarsko mesto je Odrin s 100.000 prebivalci.

V Londonu je bil pred kratkim na neki razstavi razstavljen klavir, ki se da s klaviaturo (tipkami) raztegniti čez bolniško posteljo, da morejo igrati bolniki, ki jih je bolezen priklenila na ležišče.

Koncem januarja je nastopila v zetski banovini tako huda zima, da je zamrznilo celo Skadersko jezero, kar se le redkokdaj zgodi. Nekatere vasi so bile radi visokega snega docela odrezane od ostalega sveta. Mnogo dijakov ni moglo z domov, kamor so prišli za pravoslavni božič, nazaj v šole.

V leningradski botanični vrt so pred kratkim pripeljali izredno redko zbirko praproti. Botanik (rastlinoslovec) Müller je pripeljal to zbirko prav iz Avstralije. Nekatere praproti, stare dobrih 6000 let, so vredne 30—50 tisoč zlatih rubljev.

Bratje pravoslavne vere so slavili dne 27. januarja 700 letnico smrti sv. Save, ustanovitelja srbske pravoslavne cerkve, ki je bil istočasno tudi važna osebnost v srbski državi in kulturni zgodovini. Na vseh področjih je bil sv. Sava najuspešnejši delavec in zmagovalec brez meča in krvi. Narodni cerkvi ni postavil samo vodstva, temveč je utrdil tudi njene temelje med narodom. Zato je srbska pravoslavna cerkev posvetila vse l. 1935. njegovemu spominu.

V Bloomsburgu v Pensilvaniji je umrl 85 letni industrijalec Paul Wirt, ki je bil v Ameriki splošno znan kot izumitelj nalivnega peresa.

Na Svečnico je preminul v Ljubljani v 80. letu g. dr. Franc Zbašnik, dvorni svetnik v p. in slovenski pisatelj, ki je bil dolga leta eden najuglednejših sodruknikov našega »Zvončka«, za katerega je napisal več lepih povesti, zanimivih pripovedk in poučnih črtic. Najbolj znana so med našim ljudstvom njegova dela: Iz viharja v zavetje, Na krivih potih, Boj za pravico,

Žrtve, Za srečo, Pisana mati itd. Naj bo spoštovanemu možu, ljubitelju mladine in plodovitemu, priljubljenemu pripovedniku lahka domača zemlja!